

Miloševićovo loše zdravstveno stanje dovodi u pitanje nastavak suđenja

Author: IWPR
ICTY

[ISPRAVKA: Potkrala nam se greška u ranijoj verziji ovog članka: napisali smo da je tužilaštvo utrošilo 124 dana na iznošenje dokaza koji se odnose na Kosovo, a 40 dana na Hrvatsku. U stvari, kosovski deo dokaznog postupka je trajao 97 dana, a hrvatski, za sada, 66 dana. Izvinjavamo se na zabuni.]

Posle jednonedeljne pauze, optuženi je odbacio savet kardiologa da poveća dozu leka kojim reguliše visok pritisak, i time je postigao ponovno odlaganje suđenja. Frustracija sudija ovim stanjem se videla iz komentara Sudije Meja, koji je rekao da će Pretresno veće možda da upozori Miloševića da će suđenje da se nastavi i bez njega, ako on i dalje odbija da uzima lekove. 'On ne može sam sebe da onesposobljava,' zaključio je sudija.

Milošević je rekao zatvorskom osoblju da odbija da poveća dozu leka zato što ga to ošamućuje, tako da nije u stanju da priprema i izvodi odbranu. Ako je to tačno, Sud će biti u dilemi. Ne samo da je otkazano već 40 dana pretresa, nego se suđenja još od prošle jeseni odvijaju po skraćenom rasporedu, po četiri sata saslušanja svakog dana, sa četverodnevnom pauzom svake dve nedelje. Uprkos skraćenom radnom danu, i dalje je ponekad potrebno otkazati pretres. Deo suđenja koji se odnosio na Kosovo je trajao 97 dana. Od 24. septembra 2002., kada je počeo deo suđenja koji se bavi ratom u Hrvatskoj, održano je samo 66 dana pretresa. Bosna, najobimniji deo suđenja, tek treba da dođe na red. Jasno je da nešto drastično mora da se uradi da bi se ovo suđenje ikada privelo kraju.

Sud prvo treba da utvrdi da li povećanje doze leka zaista kod Miloševića izaziva vrtoglavicu i čini ga nesposobnim da učestvuje u suđenju. Za ovu sedmicu je zakazana rasprava o njegovom zdravstvenom stanju. Kada postane jasnija priroda Miloševićevih tegoba, Sud će morati da odluči šta da se radi.

Ako Milošević ne može dalje da se sam brani a da pri tome sebi ne ugrožava zdravlje, i ako lek koji ga štiti od srčanog udara čini da on ne može da priprema odbranu, Sud mora ponovo da otvori pitanje da ali da se Miloševiću nametne advokat i protiv njegove volje. Sudija Mej je istakao da je odluka da se sam brani dovela optuženog, i Sud, u ovu situaciju. Drugim rečima, Milošević možda iz zdravstvenih razloga ne može da se sam brani, ali on može da prisustvuje suđenju i aktivno učestvuje u svojoj odbrani, uz pomoć profesionalnog advokata.

Kao što smo analizirali u ranijim izveštajima,* Sud ima nekoliko opcija. Mogu da dodele Miloševiću profesionalnog advokata koji bi ga zastupao. Da bi se izbeglo još jedna duga pauza dok se taj advokat upozna sa predmetom, Sud bi mogao da angažuje kao advokata odbrane jednog od prijatelja suda (*amici curiae*) ili nekog od Miloševićevih pravnih saradnika koji sa galerije prate celo suđenje. Svi su oni do detalja upoznati sa predmetom. Alternativno rešenje bi bilo da Sud postavi 'stendbaj' advokata. U američkom pravosuđu, stendbaj advokat 'pomaže optuženom kroz osnovne pravne procedure,' bez obzira da li takav savet optuženi želi, ili ne. U britanskom pravnom sistemu se slično rešenje zove 'Mekenzi prijatelj'. Ali, čini se da ni jedno od ovih rešenja ne može u dovoljnoj meri da oslobodi Miloševića od tereta koji je sam sebi nametnuo -- priprema i sprovođenje vlastite odbrane.

Još jedna mogućnost koja je bila spomenuta u sudnici je da se Miloševića upozori da će suđenje da se nastavi i bez njega ako on ne učini sve što je potrebno da se dovede u stanje da može da aktivno učestvuje u suđenju. Malo je verovatno da će Sud da se odluči za ovo rešenje, jer bi se stekao dojam da suđenje nije fer u odnosu na optuženog. Činjenica da su sudije uopšte spomenuli ovo rešenje je pokazatelj njihove ojađenosti što suđenje izgleda kao da mu nikada neće doći kraj. Tome su doprineli i Miloševićovo loše zdravlje, i njegova tvrdoglavost. On je zahtevao na pravu da mu se dozvoli da unakrsno ispituje svakog svedoka barem onoliko dugo koliko su ga ispitivali tužioci, i on odbija da prihvati kao činjenicu i jedan detalj, bez obzira koliko očigledan. Na primer, tužioci su zbog toga morali da dokazuju da Dubrovnik zaista ima status spomenika kulture UNESC-a. Dodatno vreme se troši na Miloševićovo unakrsno ispitivanje svedoka '92bis', čije izjave su iznete u pisanom obliku. Kao rezultat, Milošević je potrošio više vremena od tužilaca u dokaznom postupku.

Iz toga što je Veće danas prihvatilo osam izjava svedoka 92bis, a zabranilo optuženom da ih unakrsno ispituje, čini se da je velikodušnost sudija prema Miloševiću ipak potrošena. Danešnjih osam izjava su uglavnom kompilacije, ili se odnose na manje važne teme.

Miloševićeva česta odsustva komplikuju suđenje u još jednom pogledu: neki od svedoka ne mogu lako da odvoje vreme za put u Hag. Tužioci su izneli pisanu izjavu generala Nojka Marinovića pre sedam dana (vidi

CIJ izveštaj od 13.03.2003., 'Napad na Dubrovnik planiran na najvišem nivou, tvrdi general Marinović'). General se uključio u suđenje putem video-linka iz Dubrovnika, kako bi tužioci mogli da predoče njegovu pisanu izjavu, i da bi Milošević i prijatelji suda mogli da ga unakrsno ispituju. Tužilac Najs tvrdi da general neće biti dostupan Sudu duži period posle ove nedelje. Najs je zato predložio sudijama da saslušaju generalovu izjavu čak i ako Milošević nije prisutan, a on bi mogao da ga unakrsno ispita drugom prilikom, ili da tu dužnost prepusti prijateljima suda.

Amicus Steven Kej se suprotstavio ovoj ideji, tvrdeći da bi to bio prekršaj Pravila 71 Međunarodnog suda, u kojem je opisana procedura uzimanja izjava. Pravilo 71 daje optuženom pravo da bude prisutan kada svjedok daje izjavu, i da ga unakrsno ispituje. Tužilac je onda rekao da bi se možda moglo organizovati da izjava bude emitovana uživo u zatvorskom bloku, a da unakrsno ispitivanje bude odloženo za neki kasniji datum. Na to je Kej odgovorio da bi bilo pogrešno na taj način odložiti Miloševićevo učešće u suđenju. Sudija Mej je onda predložio da bi možda amici mogli da odigraju ulogu stendbaj advokata, i da postavljaju pitanja ako u izjavi otkriju nelogičnosti i greške, 'kao što to gospodin Tapušević uvek radi.' Gospodin Kej je, međutim, reako da ne bi rado to uradio bez instrukcije optuženog. Takođe je upozorio Sud da 'na kraju neće proisteći mnogo dobrog' iz njihovih nastojanja da navedu druge da preuzmu ulogu koju je sebi namenio optuženi. Ali je ipak dodao, amici da će uprkos neslaganju, da 'urade ono što im se kaže.'

S obzirom na okolnosti, moguće je da će amici dobiti upravo ovaj nalog tokom ove sedmice.

* 'U interesu pravde, Milošević dobija advokata?' (25.07.2002); 'Tužilaštvo traži da Miloševiću bude dodeljen advokat: Milošević nije sposoban da se sam brani' (08.11.2002); 'Kako zaštititi integritet suđenja?: Sud razmatra predlog da se Miloševiću protiv njegove volje dodeli advokat,' (14.11.2002), i 'Tužilac zahteva od sudija da pomognu da se suđenje okonča u zadatom vremenskom roku' (03.03.2003.)

Location: Balkans
Macedonia
Serbia
Kosovo

Focus: Coalition for International Justice (CIJ) Trial Reports Archive (Bos-Hrv-Srp)

Source URL: <https://iwpr.net/sr/global-voices/milosevicevo-lose-zdravstveno-stanje-dovodi-u>